

Irina Enbuska von Schantz
Juridik och säkerhet

Nationell samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig

RS 1407-2024

Sammanfattning

Sverige bygger upp totalförsvaret för att uppnå en samordnad nationell förmåga och en förmåga att verka tillsammans med allierade nationer inom NATO. Sveriges 21 regioner ansvarar för flera samhällsviktiga funktioner såväl i fredstid som vid höjd beredskap och krig.

Regionernas ansvar inom totalförsvaret kräver samverkan med andra regioner, kommuner, privata aktörer samt med statliga myndigheter. Idag saknas gemensamma strukturer för totalförvarsplaneringen mellan regionerna, vilket resulterar i en fragmenterad planering som är svår att överblicka. Samverkan och samarbete mellan regionerna behöver därför utvecklas så att regionernas del i totalförsvaret säkerställs. En ökad samverkan mellan regionerna underlättar också den statliga planeringen och förmågan att möta NATO:s krav inom ramen för Sveriges medlemskap.

Mot denna bakgrund inrättas en gemensam kanslifunktion för samordning och planering av regionernas verksamhet vid höjd beredskap och krig. Funktionen benämns: Nationell samordning och planering (NSP). Kansliet behöver vara en del av en myndighet då det finns särskilda formella krav för dess arbetsuppgifter. Kansliet kommer att tillhöra Region Uppsala som har erbjudit sig att vara värd för verksamheten.

Regionernas deltagande i NSP baseras på respektive regionstyrelses ansvar och beslutsmandat. För det fortsatta arbetet behöver därför samtliga regioner ta ställning till deltagande i det regiongemensamma arbetet NSP, för samordning och planering under höjd beredskap och krig. Ledningen ligger fortsatt kvar i respektive regionstyrelse, men regionen deltar i gemensam nationell samordning och planering. Kansliets roll är att stödja regionernas ledning för att stärka den samlade ledningsförmågan.

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen beslutar att Region Västerbotten ska delta i det regiongemensamma arbetet Nationell samordning och planering (NSP), vad avser uppgifterna samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig.
2. Regiondirektören ska löpande hålla Regionstyrelsen informerad.

Bedömda resultat och konsekvenser

Regionerna ansvarar bland annat för hälso- och sjukvård, kultur, kollektivtrafik och att stärka regionernas tillväxt och utveckling. Ansvaret för att upprätthålla och säkerställa dessa funktioner kvarstår vid höjd beredskap och krig. Gemensamma strukturer, gemensam nationell planering och gemensamt ansvarstagande ses som avgörande för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kunna bygga nationell förmåga och robusthet inför svåra påfrestningar.

Resurser och finansiering

Ett samordnande kansli bildas i Region Uppsala. Kansliet finansieras gemensamt av regionerna enligt SKR:s fördelningsnyckel, som utgår från befolkningsunderlag. I första hand nyttjas det statsbidrag som söks hos Socialstyrelsen av respektive region. Region Uppsala fakturerar respektive region en gång per år.

Jämställdhet

I dagsläget finns inga framtagna underlag som kan tydliggöra vilka konsekvenser NSP:s organisering kan få avseende jämställdhet men även mänskliga rättigheter och barnrättsperspektiv. Att konsekvent jämställdhetsintegrera och även tillämpa ett rättighetsbaserat arbetssätt är betydande. En samordning skulle därför kunna innebära att jämställdhet men även barnrätt- och mänskliga rättighetsperspektivet integreras och beaktas stringent, i linje med de ambitionsinriktningarna som SKR tillsammans med flertalet regioner antagit bland annat genom att underteckna CEMR-deklarationen.

Beredningsansvariga

Den regionala beredskapsfunktionen inom enheten för Juridik och säkerhet har upprättat förslag till beslut i enlighet med inkomna underlag från Regiondirektörernas styrgrupp för NSPL. Region Västerbottens Regionala utvecklingsnämnd, myndighetschef för Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Hälso- och sjukvårdsnämnd har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter och förslag avseende ärendet - varefter det skickats till Regionstyrelsen för vidare beslut.

Beslutsunderlag

- Förslag NSPL till styrgruppen justerad 240626.docx
- 2024-06-26_presentation_NSPL_kortversion_pptx
- 2024-06-26_presentation_NSPL_långversion_pptx

Beslutet expedieras till

Regionala beredskapsfunktionen på enheten Juridik och säkerhet